

Передплата

на «РУСЛАНА» вносить:

в Австрії:

на цілий рік . 10 зр. (20 кор.)
на пів року . 5 зр. (10 кор.)
на чверть року . 2.50 зр. (5 кор.)
на місяць . 85 кр. (1 к. 70 с.)

За границею:

на цілий рік . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . 8 рублів
або 16 франків
Поодипоке число по 8 кр. ав.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дні
крім неділь і руских свят
о год. 6-й пополудні.

Редакція, адміністрація і
експедиція «Руслана» під ч. 9
ул. Коперника (Ліндога ч. 9.) Екс-
педиція місцева в Агенції Со-
коловского в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише
на попереднє застереження. —
Рекламації неопечатані вільні
від порта. — Оголошеня зви-
чайні приймають ся по ціні
10 кр. від стрічки, а в «Наді-
сланім» 20 кр. від стрічки. По-
дяки і приватні донесеня по
15 кр. від стрічки.

Про українофільство.

(Голос із Закарпатського краю).

(Δ) Недавно і у нас були українські драматичні вистави. Не зважаючи на подібність сюжетів і на те, що більшість публіки очевидно не розуміла багато декоративного, висловленого на сцені і се їй не було мило, все-ж таки бувала на виставах з неослабленим інтересом.

Розмірно великий успіх українських драм і комедій, який у нас замічають в Закарпатському краю тай взагалі в нашій просторій батьківщині, поясняє ся не лише гарним виконанням роль деякими артистами, але ще дальшими причинами. Іменно треба замітити, що побутовий кольорит нашої України, її звичаї і мова так яскраво відрізняють ся від Московщини, що майже всюди мають прикмети милої новини: в ній так багато здорового, підбадьорючого елемента, що ми все вельми уважно і цікаво прислухаємо ся до говору українського народного чутия.

Зацікавлене українською народною поезією має свій почин в нинішнім століттю одночасно з появою в літературі зображень народного життя, і нічого дивного, що оригінальність і приманливість «хохлацких» душ і пісень прикували до себе багато навіть московських учених, письменників і етнографів і зацікавивши суспільність, витворили т. зв. українофільство.

Однак поруч з поступом української народної творчости витворила ся в московськім письменстві партия, що добачила в тім напрямі вельми небезпечні і шкідні змаганя, що непокоять розвиток «справдешньої» самосвідомости московського життя, обиджають московський націоналізм і

майже підривають в коріні лад нашої державности.

Але де-ж, в чім виявляє ся в українського народу і его оосвічених заступників вороговане до московського народу і его народних почувань? Де в літературі, навіть в памятках минулих віків найдемо натяки на «сепаратистичні» змаганя?

Нічого не бувало. В усіх старих українських думках і легендах і в творах останніх часів виливаєть ся лише горяча, безмежна любов до рідного краю, его краси, оспівують ся звичаї, минуше лицарске завзяте козацтва, его походи і боротьба, а коли і проявить ся деколи вороговане з нагоди чужоземного впливу, то хиба против турецького ярма, або проти заборів Польщі задля гноблення віри. Наколи-ж протиставить ся «москаль» — «чоловікові», то лише тому, що сей не розуміє звичаїв і поглядів наших. Але чи-ж ся горяча любов своєї батьківщини, та споконвічна прикмета Українців не є природна?

Наколи у Франції, яку можна кругом об'їхати протягом кільканадцяти днів, досі Бретанія і Провансія не піддають ся загальному побутовому змінню, не зважаючи на всі змаганя французької централізації, то в Росії, де Архангельська губернія більша усеї Франції, найдуть ся такі народности, такі «руські» люди, що весь свій особистий світогляд а навіть по переказу батьків (по просторі території) обмежають таким районом як Юа, Кавказ, Сибір, Урал і т. д. І не дивно тому, що під південним небом цвітучих піль і садів, серед плодородного чорно-зему, роздають ся характеристичні мотиви народної творчости, звязані з прославлюванем стільки щедрих дарів України, а серед її талано-

витійших представителів, яким ще ближше до серця терпіня і радости краю, що їх вилеліав, зовсім природні бажаня, віддати свої сили і знане на службу «рідного» краю, признаючи себе при тім горожанином просторої держави.

Зелізняця, висна школа, всякі суспільні установи доводять до з'єднання вказаних ріжнородних країв, злілють з часом без насилля їх спільні інтереси, однак потрібні, місцеві ріжницї, без яких часто «і житє не миле», ще довго будуть провідною зорею для їх представителів.

Іти на перебії з такими струями свідомости народної маси, нехтувати її ріжницї, значить не давати місця і для розуміння загальних інтересів держави, позаяк і природні пориви приймають укритий, неправильний а инколи і шкідний напрям, що бачимо п. пр. в подробицях «Громад» нашої молодіжи; змагане зробити всіх городян після одної шаблони, стерти по приказу вікові верстви — се кругла невіжа, рівна поступкам всім відомого Щедриньского справника, що нищив ріку.

Давно вже пора, здаєть ся, дійти до оборотного погляду, — нехай розвиток маси іде нормально, без ворупеня, з ясним розумінням окржаючих обставин, рахуючи ся із своїми силами, без навязуваня непотрібної опіки «квасних» патріотів, а вже тим більше без неправдивих толків і інсинуацій, які звичайно роблять н. пр. самозвані патріоти над українським письменством, добачаючи в нїм польський вплив, польську інтригу! Нехай же всякий городин буде не автомат, а свідомою себе, розумною силою.

Можна лише радо повитати напрям теперішнього міністерства народної просві-

Думки.

I.

Так недавно то було. Здає ся,
Ще ті рожі пильні не відцвіли,
Ще той повій по дереві ве ся,
Що в тій хвили.

Так не давно. Часом я гадаю,
Що ті самі лящать соловії,
І та сама високо над гаєм
Зірка тліє.

І часом, коли очи заслоню
І думками в минувшість полину,
То здаєсь, за тобою я гоню
У долину.

В ту долину цвітисту, розкішну,
Вкриту шовком пахучим — травою,
Аж дїгнав тя румяну і втішну
Над водою.

А ти стала і глянула в воду,
А вода нас пестила на філі
І лучила з собою; — як шкода
Тої хвилі!

Так не давно... А прецінь ніколи,
Вже ніколи не верне, не буде!
Пусто, зимно як зимою на поли
В мойї груди.

II.

Біле поле снігом вкрите
Одностайне, сумовите
Ти прийми мене!
Вітру твого війні шуми,
Дикі пісні, дикші думи
Най пірвуть мене!

Най несуть мене сьвітами
Над полями, над лісами
В безконечну даль —
Най занесуть в дикі гори,
Або втоплять в синім морі
Мій великий жаль.

Біле поле снігом вкрите
Одностайне, сумовите,
Ти прийми мене!
В холоднім твоім просторі
Як мала краплина в морі
Най мій дух пірне!

III.

Раз каже гнів:
Шкода тих слів
І сліз шкода, небоже —
Будеш болів
І скавулів,
А серцю не pomoже.

Мене возьми.
Гнівний ходи,
Забудеш тугу свою —
Ти не люби,
Лиш їдж, гризи,
Тоді будеш горою!

IV.

Помежи нами море сине
Шумить бездонне,
Потім як лодка думка лине
І в філях тоне,
Над ним як мєва жаль літає
І біла туга —
Булась для серця мого раєм,
Не буде друга.

Булась для серця мого раєм,
Рожевим цвітотом,
Що десь далеко процвітає
За нашим сьвітом,
За тим буденним сьвітом сірим
В чудовім краю —
Тому так дуже, так без міри
Тебе кохаю!

І хоть ніколи, ах ніколи
До того краю,
Ні по неволи, ні по воли
Не завітаю,
І не стріну тя і не побачу
Даремна воля —
Тим більше люблю, чим більше трачу;
Така вже доля!

Помежи нами море сине
Шумить бездонне,
По нїм як лодка думка лине
І в філях тоне,
Над ним як мєва жаль літає
І біла туга —
Булась для серця мого раєм,
Не буде друга.

Селен.

ти — іти на застріч індивідуальності учнів, давати напрям їх склонностям і силам: також мусимо повітати успіху гуманним вимогам нашого начальника краю генерала Духовського в справі студіювання адміністрацією особливостей, звичаїв, релігії і т. д. абортів Туркестану і Закарпатського краю. Те саме треба сказати про розвиток природної творчости України.

Є се частина така нашої суспільности, що відкидає в основі навіть існуюче української мови і літератури, вказуючи на однаковість мотивів і убожество мови. Оскільки має вагу таке балаканє — се питанє, що вимагає спеціальної розвідки, а не входить в програму невеличкої статі, але поки що треба нагадати, що українське письменство не починає ся з Шевченка, ані Гоголя, Котляревського і Гулака, але сягає вже тисяч-літ і запевнюваня панів Пігасових,* що в «грає, грає, воропає» і «гей, гей під горою» і т. д. міститься весь зміст української поезії, упадає зовсім при близькім з нею знакомстві. Та до того погляди панів Пігасових відомі нам доволі і в інших справах.

Читайте!

Справозданє Єтана

о економічній положенню руских селян на Угорщині.

(Далі).

«Найнижша стопа процентова, яку я застав в сих сторонах, вносила 3 зр. від 10 зр., отже 30%. Може бути, що деінде процент від позичок менший, але мені про се не звісно. Але скоро лише довжник трохи обидвіє, то тутешній лихвар сейчас підтягає процентову струну на 1 зр. тижнево від 10 зр. Місяцями процент сей росте до 2 зр. тижнево. В Берескій верховині на галицькій границі коло Ляторки і в сусідних громадах, торгують люди галицькими безрогами і женуть їх на торги до Мукача. Там платять селяни за 10 зр. позички тижнево правильно 2 зр.

«З почину наджупана береского комітату прийшло селянам наше правительство з деякою грошевою помічю. Там давано селянам завдатки на нові пільні збори. За метричний сотнар давано наперед 4-50 зр. і селянин міг збувати свої плоди по людській ціні. Там лихварі були зневолені трохи попустити довжникам-селянам. В найновіших часах розпорядив також ексц. міністер справедливости нагінку за лихварами. Зразу був успіх. Лихварі наполохались. Але тепер уміють они вже видобуватись з сеї матні, а то тероризмом. Довжник сам не зробить на них доносу до суду, бо тоді втратив би всякий кредит на будуче. А наколи якого лихвара заденуциює який свьященик або урядник, то лихварі сейчас або сплять его, або просто убють.

«По мойй гадці взяло ся правительство незручно до викоріненя лихви. Треба було в кожній околиці винайти головного лихвара і сего покарати з всякою строгостию. Симчасом ударено на всіх відразу і через те ослаблено справу. Доноси роблено явно (не тайно), а лихварі звернулись відтак проти донощиків і стероризували їх. Впрочім годі свьященикам, що живють окружені жидами, доносити про все властям, бо на тім тратьє відтак повага сих свьящеників.

«Оскільки нині можна судити, то лихва процвітає тут дальше, лише в інших видах і тайно. Селянин не признає ся перед судом, які проценти він платив лихвареві, бо тоді не позичено би ему ні одного крайцаря. Як вже прийде до ліцитації селяньского ґрунту, тоді вже за пізно слідити за лихварем. Впрочім найбільше процвітає тут лихва худобою. Якаж єї форма. Ось приміри:

«Жид купує пару бичків за 70 зр. і віддає їх до «рівного поділу» селянинови в ціні 100 зр. По році продає жид ті воли на спілку з селянином ніби то за 140 зр., хоч тихцем продав їх купцеві за 160 зр. Жид відтягає собі тепер

100 зр. (мниму ціну купна), а лишними 40 реньскими ділить ся з селянином, що тих пару волів годував через цілий рік своєю пашою на своїй оборі. Притім відтягне він селянинови случайну вірительність з відсотками так, що спілник-селянин одержує звичайно чисте зеро. А що заробив жид? Він заробив: 30 зр. при передачі бичків селянинови, 20 зр. яко половицю зиску при продажі волів по одnorічній годовлі, що найменше 10 зр. яко процент від давнійшого довгу селянина за всякі віктуали і других 20 зр. при продажі волів, позаяк він ті воли продав «тихцем» купцеві не за 140, а за 160 зр. Разом заробив проте сей «торговельщик» через один рік за 70 зр. капіталу — 80 зр., се значить 115%.

«Подібно діє ся і при вставлюваню селянам корови. Корова коштувала жида 35 зр., однакж він віддав єї селянинови («вставив» в его стайню) по ціні 50 зр. В трех роках отелічилась корова три рази. По трех роках веде жид чотири штуки на торг і продає їх онять по висшій ціні тихцем. Заробок жида ще значнійший. За 4 штуки бере він такі гроші, що вложений капітал (35 зр.) приїє ему чистого зиску що найменше 125 зр. Селянин одержує лише кілька золотих, бо доїв через три роки корову. В непашнім році мусить ще селянин купити у «свого» жида і добродія паші на прогорованє сих чотирох штук, або винайти у жида половину. Инакше може худобина змарніти або згинути, а тоді всю втрату винагороджує жидови селянин-спілник. Розуміє ся, що за «вигоду» (за вставленє корови) возить селянин свого добродія по всіх торгах і робить на его ґрунтах.

«З таким селянином-невольником поводить ся угорский «торговельщик» деспотично, по тираньски. Він кланяєсь лише перед «горою», — «долину» давить немилосерно. Руский селянин дуже боїть ся «свого» жида і не важить ся навіть зойкнути. А «свій» жид дере «свого» селянина до семої шкіри. Так, приміром, платять в Долішних Верецких всі земські властители жепцеві денно 60—70 кр. і дають ще три чарки горівки і пачку дугану. «Свому» жидови виходить селянин до жнива за 30 кр., а в деяких сторонах, де нема дворів, діставав селянин за порізанє і порубанє стоса дров пачку тютюну вартости 3 кр.

«Наколи би хто важив ся нарушити ті відносини (невольництво) між руским селянином а клясою т. зв. «торговельщиків», то «торговельщики» готові на все. Они сейчас порозуміють ся з собою і не перебирають в средствах. Свьященика в Вересєб пустили они в трех літах три рази з димом за те, що він важив ся станути до ліцитації полонини, що доси була в руках жидівських. Свьященикови в Дол. Верецких загрозили за ліцитацію сіножатий підпалом, а коли він обезпечив все своє майно від огню, то «торговельщики» пімстили ся на нїм в сей спосіб, що в ночи повирізували чотиром его коням язики. З Галичини привозять богато кльоців до тартаку в Вольоци. Частина візників ставала не у жида в коршмі, а у руского селянина в Ляторці на попас. За те спалено небавом сего селянина. В Мармарошкїм комітаті заложено минулого року в деяких селах задаткові каси і крамниці на лад галицьких. Шож стало ся? Про се дізнали ся «торговельщики» і сейчас вислали двох своїх людей до руского свьященика в Долішній Бистрі (що станув на чолі сеї селяньскої організації) з представленьем, щоби він сейчас залишив свою роботу. Свьященик засьміяв ся і заявив, що крім него ще других 10 людей трудить ся над сим ділом, і що проте его вступленє з організації не спинило би діла. Невдовзі відтак підпалено обійсте сего свьященика на чотирох углях і він втратив весь свій необезпечений маєток, Деканови з Долішних Верецких поручив міністер рільництва списати в своїм деканаті число худоби селяньскої і подати до відомости правительства простори полонин і сіножатий, які находять ся в руках селяньских. Декан сей їздив від села до села (в серпни і вересни 1898 р.) і списував потреби селяньскі. Під конєць жовтня явились «торговельщики» у декана і радили ему в добрий спосіб залишити сю роботу, позаяк може лучити ся хтось(?) такий недобрий, що міг би декана за те підпалити. Декан мусів в слїд за сим зре-

чи ся своєї задачі. Свьященик в Суску вислав перед двома тижнями просьбу до своїх властей, щоби его чим скорше перенесено на иньшу парохію, позаяк він тут непевний ні свого ні своїх дїтий житя. І сей свьященик належав случайно до сих, що довїс до суду про лихварів в своїм селі, а від кількох літ доставляв враз з громадою материал до будови комітатської дороги.

«Можна би навести ще багато примірів, в котрих ті «торговельщички» станули в прямиї суперечности до інтересів держави і державних урядників.

«В унґварскїм комітаті удержує держава в Турія-Ремете розпловоду кінську стайню. Не посїдаючи власних сіножатий, завід сей мусить купувати сіно і овес. Але доставу мають в своїх руках виключно «торговельщички». В найновіших часах подали они собі руку і змовились доставляти заводови 100 кильо вівса лише по 8 зр. Команда в Дебречині, що орудує заводом в Турії, були змушена спроваджувати овес аж з Дебречина, що онять походив не від приватних доставців, а від збожевих купців, але по ціні 6.20 зр. При винаймі пропінациї в Волоци і сусідних селах береского комітату не важив ся ніхто станути до ліцитації, бо всі боялись шинкаря з Волоци, звичайного лихвара, що від літ винаймає сю пропінацию. Вислїд був такий, що ерар, щоби покінчити справу, мусів повіт Волоцький сполучити з Мукачівским.

«Наколи ся кляса «торговельщиків» важить ся так виступати проти державних урядів і урядників, то можна собі представити, з якою тираньскою самоволею виступає она проти сільских громад, де писар чи судия просто підлягають сим «торговельщичкам», або де «торговельщичк» сам є судиею, або належить до кружка селяньских експльоататорів.

«Ті «торговельщички» сповняють свої обовязки супроти держави дуже слабо, недостатчно. Я не стрінув доси таких, що були би угорскими горожанинами, хоч они тут сидять вже довший час. Знаю численні случаи, що богатші «торговельщички» залагають по два і більше років з податками, в надії, що удасть ся їм не заплатити данини. А як зручно уміють они відтягнутись від військової служби! Они калічать себе, або натирають части тіла їдкими смаровилами, щоби при бранці перепастися яко неспосібні до війська. Усуване ся від військової служби приходить їм тим легше, що метрики уродженя ведуть ся дуже недбало. За старшого 20-літнього брата ставить ся до бранки молодший 15-літний, а старший гуляє симчасом за границею. Близкість галицької границі є їм дуже на руку. Богатші «торговельщички» наймають бранців і посилають їх під своїм іменем родинним до бранки до Галичини. За Петра ставляєсь Павло, розуміє ся якийсь німий, кретин або горбаль, не здалий до війська. (Далі буде).

3 Державної Ради.

Вчєрашне засіданє палати виповнило в більшій часті дискусия над програмовою заявою правительства. Звернула увагу на себе промова пос. Грабмаєра, що остерігав перед обструкцією, яка може довести до абсолютизму. Хиба теперішнє покоління затратило почутє вартости конституції. Чиж хоче пізнати єї ціну через контраст абсолютизму, щоби на власній шкірі відчуло брутальну систему з 50-их років? З дивною обоятностию відносять ся всі партії супротив сего небезпеченства, що потягне за собою неволю духа і фатальну господарку фінансову. А прецінь цілий євіт «бачить», що лєтимо стрімголов у вир такої катастрофи. В обох народних таборах числять ся вже без жадного опору з дожидаючим нас парламентарним урядком. Але з руїн потоптаної конституції не вирине ані вилеліяна Чехами ідея державного права чєского, ані ся горда будівля германьского одновладства.

Відтак забрав голос пос. Пляцек та збивав закиди проти Чехів, мов то они пруть до знищеня конституції. Чехи не бажають абсолютизму, але мусять придержувати ся тепер обструкції у відповідь на передшу беззглядну обструкцію Німців. Чехи не можуть вдоволити ся самими приреченнями і на запрошенє президента міністрів до спільної акції мають лише одну відповідь: ні!

*) «Рудинь» Турґєнєва.

Після пп. Пергелята і Прадого, що домагалися, аби правительство не полишало примирюючу акцію воюючим партиям, лише само взяло її в енергічні руки — промовляв перший раз буковинський посол гр. Микола Василько. Бесідник витає з радостю правительство-ну програму, та висказує признане за підняте посередництво межі Чехами а Німцями. Відтак жадає, аби всі славянські народности могли автономічно полагоджувати свої справи та наводять численні жалоби з причини кривд, яких дізнають Русини на Буковині. З вдоволенням витає заяву президента міністрів про піднесені культурних та економічних потреб населення і висказує надію, що руский нарід не дізнасть заводу в своїм довірю до теперішнього правительства.

На тім перервано розправу і приступлено до нарад над наглим внесенем пос. Дворжака в справі знесення поліційного патенту з р. 1854. Після промови внескодавця, президент міністрів др. Кербер признав потребу реформи поліційного законодавства, але она не може наступити в дорозі розпорядження, лише нового закона. Приготовляючі праці в сій цілі вже розпочалися.

Після павзи пос. Вольф поставив внесення, аби соціально-політичну комісію зміцнити 8 членами. Внесення перепало. Відтак ухвалено без першого читання передати залізничній комісії всі внесення правительства дотично будови нових залізничних доріг.

Слідуюче засіданє нині о год. 3 пополудни. На початку засіданя, перед приступленем до порядку денного виїс інтерпеляцію пос. Стапінський в справі конфіскації; в справі занецишування рік шкідливими відливками з фабрик і в справі знесення існуючого закона громадского в величкім повіті. Пос. Танякевич виїс інтерпеляцію в справі підвищення конгрюи для руских сьвященників.

НОВИНКИ.

— **Українсько руске драматичне Товариство імени Івана Котляревского** устроює вівторок 6-го марта в сали «Міщанського Касина» *аматорске представлєнє*. Відиграє ся штука «Лови», в 4 діях, грана в величкім успіхом у віденськім Бургтеатрі, на мову руску переложена д-ром Е. Олесницьким. Дохід призначений на будову руско-народного театру у Львові.

— **Руслан против польского Кола!** Се так заінтригувало наших доморослих політиків, що рівночасно в «Ділі» та в «Галичанці» появилася передня статя на сю тему. Не розуміючи статочного і консеквентного веденя політики в обороні своїх народних прав, а любуючи ся тільки в екстремах, якими можуть блистати перед зашоломленим пустими фразами загалом — автори обох статей хотіли висказати щось дуже быстро-умного, а здобули ся лише на баламутну полеміку. Крутять ся мов жуки на місці, та гудуть тягом в один тон: «Руслан» уважає, «Руслан» дебютує, «Руслан» удає дурного, «Руслан» підозріває, «Руслан» не сміє, «Руслан» гризе ся і т. д. — «Руслан», «Руслан» уживає «Діло» в короткій статі 15 разів а «Галичанці» — лише 10. А вислід обох статей, найжених «Русланами» — такий, що обі мусять сконстатувати, 1) що в програмі давної парламентарної правиді головною точкою була «рівноправність всіх австрійських народів і охорона меншостей», 2) що Коло польске змінило своє становиско супротив програми давної правиді, та 3) що «Руслан», зовсім справедливо «горюжить ся» супротив польского кола з причини сеї негатиї справедливої підстави, на якій могла би єдино удержати ся злука всіх славянських народів Австрії.

— **Поминальне богослужєне за бл. п. Петра Стасюка**, мученика-патріота, господаря в Чернівцях, убитого жандармом в часі виборів в 1897 році, відбуде ся в церкві Успеня, в суботу дня 3. в. ст. марта о год. 8. рано, заходом рускої молодіжи.

— **Вечерок в честь Шевченка**, який устроїла сеї неділі руска міщанська читальня в Чернівцях, згромадив зо 300 осіб не тільки міщан але й переважну часть нашої інтелігенції, дам і мушці. Голова читальні, купець, п. Гнат Власюк, повитав присутних, а секретар пов. міщанин п. Осип Мицак показав у гарнім відчиті жите і письма вішого Кобзаря. Дві міщанські дівчата виголосили зовсім поправно патріотичні деклямації. Дуже добре виязав ся зі своєї задачі міщаний хор міщанський, під управою церковного півця п. Березовского. Опісля розпочались танці, треті сих мясниць, що тревали до білої днини. (За Буковиною).

— **3 Бродів** пишуть нам: Сплетня, яка появилася в часописях про з'їханє російского театру

з-за кордона єсть або містифікацією або радше іронією. Річ має ся так: Є в Бродях дуже рухлива читальня міщанська. Остає она вправді під опікою пароха, о. Долинського, народовця і удержає ся зі скарбони церковної, — за що хор читальні сьпіває підчас Богослужєнь — але в ній верховодять самі кацапи, як міщанин Шуст, торговщик Носевич і дяк Пеліх, дірігент. Читальня та від давна бавила ся устроюванем представлєнь аматорских силами міщанскими в сали товариства музичного. Аж недавно тому аматори захорували на величкіх артистів і неожидано оповістили ся сьвітови яко «Рускій театр в Бродях». Керманічем (директором і режисером) сеї трупи є п. С. Носевич, що був вперед начальником Народної Торговлі в Бродях, а тепер тут має sklep корівний. А члени трупи — се міщани, члени читальняні, що підготовлюють через місяць-два якусь пєсу, а відтак грають «театр», звичайно в полученю з продукціями, єще досить добрими, хору читальняного. Они дуже іритують ся, коли би кому з «своих» чи «хахлів» не конче хотіло ся жертвою патріотизму через 3—4 години бути на їх пописі. Члени сеї трупи се ті самі, що вже і у Львові пописували ся на зборах Качковского, на Вис. Замку, під голим небом «Сватанем на Гончарівці». Тепер мають взнеслі наміри їздити по селах в округ Бродів — та розносити там руску пісню і — кацапского духа!

— **3 Самбора** пишуть ним: Руский народний театр виставить в суботу (3. марта) «Малку Шварценкопф», комедию в 5 актах Габр. Запольской з сьпівами і танцями; в неділю (4. марта) «Нещасне коханє», образ народний в 5. актах з сьпівами; вівторок (6 марта) «Шалавила», штуку в 5 актах К. Глинського; в четвер (8. марта) «Візник Геншель» драму в 5 актах Гавитмана; в суботу (10. марта) «Ямарі», оперету в 3. актах Целлера; в неділю (11 марта) «Запорожець за Дунаєм», оперу в 3 актах Артимовского, а на закінченє «Вечерниці», діло музичне Ніщиньского. Штука К. Глинського «Шалавила» є новостію на нашій сцені та збільшить репертуар нашого театру завдяки стараню п. Йосифа Стадника, що яко здібний перекладчик і рутинований режисер вже не одну новість присвоїв нашому театрові.

— **Х Суперечка про українську мову** не перевела ся в російских часописях. В ч. 330 С. Петербурских Вѣдомостей була поміщена гарна статя Д. Мордовця п. з. «Нѣтъ, не представляють» як відповідь, головню, на статю проф. Модестова в «Одесскомъ Листки» (див. Київ Старина 1899 Декабрь ст. 164) а також другого київского професора «палющого холостою палбюю» в Наукове товариство ім. Шевченка. Автор статі основно відповідає професорови, що обжалованє єго і єго однодумців в «ограниченію общерусскаго литературного языка въ пользу мѣстнаго нарѣчія», що найменше смішнє. «Без сумніву, шановний професор мало освідомлений в тім, хто кого «ограничуєть». Жаль! а коли б він був освідомлений в тім, то дізнав би ся, що як-раз нас немилосердно «ограничвають» не лише ті, яким всеке «ограниченіє» повинно бути відоме, але й ті, до яких се не належить, хоч би самому професорови і єго пльшим добровольцям «ограниченію».

Що-ж тикає ся погляду одесского професора, ніби-то «языкомъ науки и общерусской литературы» може бути лише сеї язык, що виробив ся для сеї мети історично, то куди-ж доведеть ся дівати «выработаныя историческия языки» — польскій, грузинський, вірменський і т. д., з котрих останній н. пр. мав уже свою літературу тоді, коли предки пани «жали звѣрински» і їли «все нечистое». Коли-ж п. професору не привав до впадоби научний укр.-руский язык («уродливый жаргонъ») — то се річ смаку; багато є таких, що польскій язык з єго шипячими дзусогласними і носовими (ж, є) вважають «отвратительнымъ» — иньші називають язык Гетого, Шіллера і Гайного «собачимъ». А чиж і «хохли» не «оскорбляють» московщини?!

— **Жертвою маніпуляційної системи** в податковім уряді у Львові стали ся пп. Чижі, учителі з Клепарова. Після заведеного звичаю в львівськім уряді податковім, виплачує ся пенсію замісцемим учителям в сеї спосіб, що день передше складають они там свої квіти і платничі книжочки, а другого дня приходять по платню. Каса не видає ніякого посвідченя. До сего звичаю приворили ся учителі з Клепарова, п. Чиж і єго жена, але коли на другий день зголосили ся по місячну платню, заявив їм касиєр, що гроші вже взято. Таким чином лотнуло 200 корон в кишені якогось злодіяки, що вперевдив пп. Чижів.

— **Напад на ули.** В дрібних вістях послідного числа подали ми, що перед кількома днями напали на п. Альбінського два розбишаки і забрали від него 72 корон. Так бодай повідомив п. А. поліцію. Дося ще не винайдено винувників, але провадженє слідство довело до таких вислідів: Забрати 72 корон п. А. було фізично неможливе, бо всего мав він перед тим 40 корон, з яких заплатив собі ще перед тим самим нападом «пять шкляночек меду».

— **Образ чести.** Станиславський суд засудив п. Альфреда Мисловского за образу тамошного прокуратора п. Кіліяна, о котрім прилюдно заявив, що дав ся підкупити в процесі В. Волянського, на 14 днів арешту, зглядно 210 зр. кари. Від сего ореченя обі сторони відкликали ся до кравского висшого суду в Львові, а сеї зніс заміню грошевої кари на арешт і п. Мисловский мусять 14 днів пересидіти в «Івановій хаті».

— **Оголошеня о супружествах. а офіцири.** Праска Politik доносить, що міністерство війни і кравовой оборони заборонило офіцирам чинним і нечинним, анонсувати ся в часописях в супружеских намірах. Оба міністерства завірюють, що мусять довідати ся, хто поміщує подібні оголошеня в часописях і на будуче строго будуть карати всіх офіцирів, що переступлять сю заборону.

— **Дрібні вісти.** Др. Теодор Галіп (молодий писатель) з Черновець зложив у Львові т. зв. фіскальний іспит. — В Живцю убив колом різник Маркевич (жид) свого челядника. — В селі Сендзіна, коло Йорданова, упало дерево на селянина Бернату і придавило єго на смерть. — Угльний стрейк в Чехії, на Моравах і на Шлезку треває без зміни ще доси. Робітники поводять ся супокійно. — В Дієп експлюдував котел на пароході «Франсе», при чім погибло шістьох палачів, а чотирох потерпіло тяжкі рани.

Телеграми.

Відень, 2. марта. На вчерашнім засіданю заряду австро-угорского банку новий губернатор др. Біліньский в довшій промові зачеркнув програму своєї діяльности і пояснив користи нового статута банкового.

Відень, 2. марта. Спільна конференція клубів: Молодо-чеського, пол. Славян і фєвдалів нараджувала ся над сравою вибору першого віцепрезидента. Кандидатуру Прадого поборовано рішучо.

Льондон, 2. марта. Депеша ген. Булера доносить: Дундональд з натальскими карабінерами і одним полком вступив вчерашної ночи до Лядисміт. Простор межі містом а мною цілком вільний від неприятеля.

Льондон, 2. марта. Ген. Роберте телеграфує з Паадербєрг під датою 28. лютого: Ген. Клеман доносить, що на вістку про опущенє Колсєберґу, вислав туди відділ війська, аби обсадити се місто. Принято єго з одушевленем, а тамошні Англичани зібрали значну скількість амуніції і богато повстанців взяли у кілько.

ОПОВІЩЕНЄ.

Надзираюча Рада «Кравского Союза кредитового», стоваришеня зарєстрованого з обмеженою порукою у Львові, скликає отсім на підставі §. 47 статуту П. Загальні збори стоваришеня, що відбудуть ся дня 20. п. ст. марта 1900 року о годні 4. по полудни, в сали засідань Товариства взаїмних убєзпечєнь «Дністер» у Львові (Ринок ч. 10. П. поверх) з таким предметом наряд:

- 1) Відчитанє протоколу з І. загальних зборів стоваришеня.
- 2) Справозданє з діяльности за перший рік адміністраційний 1899 з маєтковим білянсом.
- 3) Справозданє комісії контрольной.
- 4) Предложено Надзираючої Ради що-до поділу зисків в квоті 968 кор. 68 сот.
- 5) Вибір двох членів Надзираючої Ради на місце вильсованих: пп. Володимира Левицкого і д-ра Ярослава Кулачковского і двох заступників.
- 6) Вибір контрольной комісії з трех членів (§. 52 статуту).

Право участі в загальних зборах мають члени стоваришеня, котрі щонайменше один уділ в цілости уплатили (§. 50 статуту). За легітимацию служить книжка уділова. На загальних зборах беруть участь члени особисто, правні особи заступають їх законні представителі (§. 51 статуту). Маєтковий білянє виложено в льокалі стоваришеня у Львові (Ринок ч. 10, І. поверх).

За Надзираючу Раду «Кравского Союза кредитового» стоваришеня зарєстрованого з ограниченою порукою у Львові дня 15. п. ст. лютого 1900 р.

Григорій Кузьма
председатель.

Др. Ярослав Кулачковский
секретар.

65 кр. «пів кіля незрівнаної доброти нави-
ліпшим родом, до набути лєнєнь в торговлі
ЛЕОНАРДА СОЛЕЦКОГО
у Львові, ул. Баторія ч. 2. 5—30
5 kg. милочки franco до кожної стації почтової.

Розклад поїздів залізничних обов'язуючий від 1-го мая 1899.

(Приїзд і відїзд поданий після часу середно-європейского).

Поїзд		до Львова		Поїзд		зі Львова	
посп.	особ.			посп.	особ.		
приходить о годині				відходить о годині			
	6:10	з	Чернівців (Іцкан, Галац), Станиславова	6:20	до	Лавочного (Мункача, Пешту) Борислава	
	6:50	з	Брухович, від 7. мая до 10. вер. включно	6:15	до	Підволочиск (Київа) Бродів дв. головний	
	7:10	з	Зимної-води	6:30		» » дв. Підзамче	
	7:40	з	Янова	6:30	до	Іцкан (Галац), Ясс, Букарешту) Сучави	
	7:55	з	Лавочного (Пешту) Калуша, Стрия	8:45	до	Кракова (Відня, Варшави), Стружа	
	7:44	з	Тернополя, Бродів на дв. Підзамче	9:10	до	Скольного, до Лавочного (1. лип. до 12. вер.)	
	8:05		» » на дв. головний	9:25	до	Янова	
	8:15	з	Сокаля, Рави рускої	9:35	до	Підволочиск, Бродів, Гусятина дв. Підв.	
1:30	9:00	з	Кракова, Відня, Варшави, Пешту ч. Пер.	9:53		» » дв. гол.	
	11:15	з	Ярослава і Любачова	10:10	до	Белзця, Рави рускої, Сокаля і Любачова	
1:50	11:55	з	Іцкан, Чернівців і Станиславова	12:50	до	Янова від 1. липня до 15. вересня вкл.	
	1:01	з	Янова			» » тільки в неділі і свята	
	1:40	зі	Скольного, Стрия, а з Лавочного тільки від 7. вер. до 15. пад. включно	2:15	до	Брухович тільки від 1. липня до 10. вересня включно в неділі і свята	
2:20	5:15	з	Підволочиск (Київа) Бродів на дв. Підв.	9:45	до	Іцкан (Ясс, Букарешту)	
2:35	5:40	з	» » на дв. голов.		до	Кракова (Відня) Хабівки ч. Ряшів	
	5:55	з	Сокаля, Белзця і Любачова	3:05	до	Стрия, Скольного від 1. мая до 30. вер.	
				3:15	до	Янова від 1. мая до 30. вересня вкл.	
				3:20	до	Зимної води тільки від 7. мая до 10. вер.	
				3:26	до	Брухович	
				5:25	до	Ярослава	
Ніч				Ніч			
8:45	6:10	з	Кракова (Відня) Самбора, Хирова	6:21	до	Іцкан, Радовець, Кімполонга, Сучави	
	6:20	з	Іцкан, Сучави	6:40	до	Кракова (Відня) від 1. черв. до 15. вер.	
		з	Янова від 1. до 31. мая і від 16. до 30. вересня щоденно, а від 1. червня до 15. вересня тільки в неділі і свята	6:50	до	Янова від 1. черв. до 15. вер. т. в дні б.	
	7:58	з	Брухович від 7. мая до 30. червня і від 16. серпня до 10. вересня вкл. щоденно	7:00	до	Лавочного (Мункача, Пешту) Калуша	
	8:15	з	Брухович від 1. липня до 15. вересня щод.	7:10	до	Сокаля і Рави рускої	
	8:14	з	Янова тільки від 1. черв. до 15. вер. вкл.	7:20	до	Тернополя дворець головний	
	9:21	з	Кракова (Відня, Берлина), Сянока, Пешту			» » дворець Підзамче	
	9:55	з	Чернівців, Іцкан (Букарешту), Сучави	7:47	до	Янова від 1. жовтня до 30. мая 1900	
12:30	10:10	з	Підволочиск (Київа), Бродів на дв. Підв.	8:35	»	» » 1. до 31. мая і 16. до 30. ж. щод.	
	10:25		» » на дв. голов.	9:10	»	» » 1. черв. до 30. жов. в д. і св.	
	10:30	з	Лавочного (Пешту) Хирова	2:36	10:40	до	Іцкан (Ясс, Галац), Сучави
	12:10	зі	Скольного, Калуша	10:50	до	Кракова (Відня, Варшави), Сянока	
	3:05	з	Підволочиск на дворець Підзамче	11:10	до	Підволочиск, Бродів дв. голов.	
	3:30		» » на дворець головний	11:32		» » дв. Підв.	
2:16	6:00	з	Кракова (Відня), Самбора, Сянока	4:10	до	Кракова (Відня, Берлина)	
				5:50	до	Брухович від 7. мая до 10. вересня	

ЗАМІТКА: Пора нічна числить ся від 6 години вечером до 5 години 59 минут рано.

Час середно-європейский різнить ся від часу львівського о 36 минут, а іменно 12 год. часу середно-європейского = 12 год. 36 мін. часу львівського. — Бюро інформаційне ц. к. залізничне (Львів, ул. Красіцьких ч. 5) уділяє пояснень в справах залізничних, продає білети всякого рода і розклади їзди.

Контора виміни

ц. к. упр. гал. акц.

Банку Гіпотечного

2 купує і продає

всякі

папери цінні

і МОНЕТИ

по найдешевшім курсі денним не числячи ніякої провізії.

Медаль заслуги на виставі край. в р. 1894.

Знані Полотна

яко найліпші чисті лянні грубші і тонші вебіві і на сорочки. Простирала без шву і т. п.

Дими, Ручники, Хусточки до носа, Обруси і Сервети, Стирки, Полотна вітрільні (Segeltuch), Дреліхи на ліберії, Матераци, Матерії вовняні на убраня (Zeigi) і т. п. вироби найліпшої якості власного виробу поручає по уміркованих цінах

МЕЧИСЛАВ ГОНЕТ

передтим Володислав. в Ісрні п. п. Корчина (Галичина).

Цінники і прібіл жаланих родів висилає даром і франко. 12—15

9—10

Товариство взаїмного кредиту

„ДНІСТЕРЪ“

стоваришене з обмеженою порукою, Львів, ринок ч. 10 (дім „Просьвіти“).

уділяє позички за оплатою 5 1/2 % і 1% додатку на кошта адміністраційні, властителям ґрунтів і господарств до 500 корон за порукою двох відповідних ручителів або за інтабуляцією, над 500 корон тільки за інтабуляцією на першій місци, до сплати в ратах на 3 до 10 літ. Сьвященники, не посідаючі реальностей, мусять крім поруки двох ручителів предложити еще полісу житеву; обезпечитись можна через «Дністеръ» в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові після всяких можливих комбінацій.

Згадане Товариство приймає вкладки до опроцентования від членів і третих осіб по 4%.

Удїл членський виносить 50 кор., вписове 2 кор.

Членом бути і позичку дістати може тільки член 4-го обезпечений в «Дністрѣ».

Інформації уділяє Дирекция листовно або агенти Товариства взаїмних обезпечень «Дністеръ».

— РІК ЗАСНОВАНЯ 1892. —

Товариство взаїмних обезпечень „ДНІСТЕРЪ“

перше і одинокє руске Товариство асекураційне, припоручене Всч. Духовенству і всім вірним Впреосв. Митрол. і Преосв. Еп. Ординариатам всіх трех епархій, обезпечає будинки, уряджене домашнє, скот, господарскє звяряди, збіже в зерні і соломі, сіно в стогах і будинках против шкід огневих.

Стан фондів гваранційних з днем 31-го грудня 1899 вносить:

Фонд резервовий	245.814	кор.	52	сот.	486.145	кор.
Резерва премій	148.480	»	—	»		
» спеціальна	1.684	»	80	»	92	сот.
Фонд основний	72.000	»	—	»		
» емеритальний	18.166	»	60	»		

Тарифи «Дністра» дуже умірковані, услівя обезпечень користні, а шкоди ліквідують ся безпроволочно. До кінця 1899 року виносили виплачені шкоди 1,669.565 кор. 38 сот. Поліси «Дністра» приймає Банк красвий при позичках гіпотечних.

На житє можна обезпечитись через «Дністеръ» в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові, котре дає найкористнійші услівя, представляє своїми фондами найбільшу гваранцію і видає поліси і квіти в рускім язичі.

Зголошеня о уділеня агенцій в окрестностях де нема близько агентів «Дністра», приймає ся.

«Дністеръ» виплатив агентам по конець 1899 р. провізії 216.714 корон.

3—3

Львів, ринок ч. 10. (дім «Просьвіти».)

Важне для всіх!
Направляє **КАЛЬОШІ** найгірше знищені як також мужеску, дамску і діточу обуву.

Чоботи для духовенства по як найприступнійших цінах.

З провінцій вистанє старий оказ на міру.

ЛЕВ НОВОСАД, Львів, ул. Крута 7.